

KÖNYV KÖNYVTÁR KÖNYVTÁROS

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

16. évfolyam 3. szám

2007. március

Tartalom

Könyvtárpolitika

- Vidra Szabó Ferenc:** Trendek a magyar könyvtárügyben (2001–2005) 3
Havas Katalin: Ami a XX. századból itt maradt 14

Műhelykérdések

- Pegán Anita:** Kecskeméten januárban 19
Hangodi Ágnes: Egyéves a magyar könyvtárosság etikai kódexe 26
Nagy Attila: „Még a levegőt is másként vettük”. 1956 tizenéves szemmel –
egy pályázat szövegei között tallózva 31
Bartók Györgyi: „Nagy élményem volt '56”. Beszélgetés Csics Gyulával,
a Tatabányai Városi Könyvtár igazgatójával 46
Janics Edina: Információs Társadalmi Tanácsadó képzés Szombathelyen 51

Perszonália

- Földvári Sándor:** Ojtozi Eszter (1935–2006) 55

Könyv

- Oláh Róbert:** A könyv születése 57
Nagyapáink forradalma 58

From the contents

Ferenc Vidra Szabó: Trends in Hungarian librarianship (2001–2005) (3);
Katalin Havas: Recollections of a librarian from the 20th century (14)

Cikkeink szerzői

Bartók Györgyi, a Könyvtári Intézet munkatársa; *Földvári Sándor*, egyháztörténész, nyelvész; *Hangodi Ágnes*, a Könyvtári Intézet osztályvezetője; *Havas Katalin*, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár ny. munkatársa; *Janics Edina*, a szombathelyi Berzsenyi Dániel Könyvtár munkatársa; *Nagy Attila*, a Könyvtári Intézet munkatársa; *Oláh Róbert*, a Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtárának munkatársa; *Pegán Anita*, az Országgyűlési Könyvtár osztályvezetője; *Vidra Szabó Ferenc*, a Könyvtári Intézet munkatársa

Szerkesztőbizottság:

Bartos Éva (elnök)

**Biczák Péter, Borostyániné Rákóczi Mária, Győri Erzsébet,
Kenyéri Kornélia, Poprády Géza**

Szerkesztik:

Mezey László Miklós és Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: 1827 Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791; E-mail: 3k@oszk.hu;
Internet: www.ki.oszk.hu/3k
Közreadja: a Könyvtári Intézet
Felelős kiadó: **Bartos Éva**, a Könyvtári Intézet igazgatója
Technikai szerkesztő: **Korpás István**
Nyomta az AKAPRINT Nyomdaipari Kft., Budapest
Felelős vezető: **Freier László**
Terjedelem: 5,7 A/5 kiadói ív.

Lapunk megjelenését támogatta az
Oktatási és Kulturális Minisztérium
Nemzeti Kulturális Alap

OKM

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Terjeszti a Könyvtári Intézet
Előfizetési díj 1 évre 4800 forint. Egy szám ára 400 forint
HU-ISSN 1216-6804

Vidra Szabó Ferenc

Trendek a magyar könyvtárügyben (2001–2005)

BEVEZETÉS

A Könyvtári Intézet munkatársai időről időre áttekintik a magyarországi könyvtárak fejlődésének trendjeit, elsősorban a könyvtári statisztikára támaszkodva. Jelen esetben az elmúlt öt év változásait vesszük szemügyre, a legfontosabb mutatók elemzésének segítségével. Árnyaltabb, az okokat is vizsgáló elemzésekhez azonban szükség volna reprezentatív könyvtár-szociológiai kutatásokra.

Áttekintésünk az adatszolgáltató könyvtárak számának, alapterületének, valamint könyvtáros munkatársainak változásain túl kiterjed a legfontosabb könyvtárhasználati mutatókra, amelyek a következők: a regisztrált olvasók, a könyvtárhasználati és kölcsönzési alkalmak száma, a kölcsönzött és helyben használt dokumentumok száma, valamint a könyvtárközi kölcsönzések alakulása. Az olvasók által használható számítógépek és internetes hozzáférések mennyiségi mutatói csupán az elmúlt három évre vonatkozólag állnak rendelkezésünkre. Sajnos, nincsenek megbízható adataink az „új típusú” szolgáltatások igénybevételéről, gondolunk itt elsősorban a távhasználatokra, amelyek volumene pedig az utóbbi években jelentős mértékben megnőtt.

A VIZSGÁLATBA VONT KÖNYVTÁRAK KÖRE

Az évente megjelenő könyvtári statisztika alapján úgy látjuk, hogy a könyvtárak száma a vizsgált időszakban minden típus tekintetében nőtt, különösen jelentős volt a növekedés 2001. és 2002. évek viszonylatában (*1. táblázat*). Azonban ez az eltérés nem a könyvtárak valós számának növekedését jelenti, hanem az adatszolgáltató könyvtárakét, vagyis egyre szélesedett azoknak az intézményeknek a köre, amelyek statisztikai adatokat szolgáltatnak, illetve 2002-től kezdődően a statisztikai kimutatásokban a szünetelő és időközben megszűnt intézmények is szerepelnek. Nyilvánvaló, hogy ez a további mutatók összehetőségét is nagymértékben megnehezíti, hiszen a több könyvtár – értelemszerűen – összességében magasabb értékeket produkál, attól függetlenül, hogy a valóságban az egyes könyvtárak mutatói hogyan alakulnak. A változásokat tekintve a teljes adatállomány tehát a valóságosnál valamivel jobb képet mutatna, különösen a 2002-es

évet figyelembe véve, amikor hirtelen megugrott az adatszolgáltatási kedv: összességében 15 százalékkal, az egyéb könyvtárak vonatkozásában pedig csaknem 50 százalékkal több könyvtár jelentett. A 2002-es adatok tehát a legtöbb esetben indokolatlanul kiugró javulást mutatnának, majd 2004-ben és 2005-ben, amikor az adatszolgáltatók köre ismét csökkent, indokolatlanul romló tendenciákat figyelhetnénk meg.

Nem kapunk reális képet abban az esetben sem, ha a mutatókat az adott évben adatszolgáltató könyvtárak átlagára vetítve számítjuk ki, hiszen az új adatszolgáltatók többnyire kis könyvtárak voltak, tehát az átlagokat jelentősen lefelé húzták, nem is beszélve a szünetelő könyvtárakról, amelyek lényegében csak papíron léteznek, és nincs sem forgalmuk, sem személyzetük, sem pedig gyarapodásuk.

Ezért *szükségessé vált az adatállomány korrigálása*. Az adatállományból *töröltük* azokat a könyvtárakat, amelyek a vizsgált időszakban *nem működtek, szüneteltek, megszűntek*. A városi könyvtárak csoportjába azokat a könyvtárakat soroltuk, amelyek települései 2005-ben városok voltak, függetlenül attól, hogy mikor történt a várossá nyilvánítás. Ebben a csoportban szerepelnek a városi, megyei és a városkörnyéki könyvtárak is.

Az *egyéb könyvtári* kategóriában (felsőoktatási, szak- és munkahelyi könyvtárak) esetében nőtt legerőteljesebben az adatszolgáltatási kedv (öt év alatt 432-ről 725-re emelkedett az adatszolgáltatók száma), ezért ebben a kategóriában a *2001-es* évet tekintjük *bázisnak*, vagyis kihagytuk mindazon könyvtárak adatait, amelyek a későbbiekben léptek be az adatszolgáltatói körbe. Elemzésünk során a továbbiakban a korrigált adatokra támaszkodunk, hiszen ezek segítségével tudjuk megrajzolni a valós tendenciákat, az adatokból kiolvasható időközi változások hitelesebben tükrözik a valóságot.

ELEMZÉSEK

A könyvtárak alapterülete

A vizsgált időszakban a könyvtárak alapterületét tekintve lényeges változásokról a települési könyvtárak vonatkozásában nem számolhatunk be: a városokban található könyvtárak alapterülete valamelyest nőtt, a községekben és a fővárosban üzemelőké valamelyest csökkent (*2. táblázat*). A legdinamikusabb területnövekedést az egyéb nyilvános könyvtárak vonatkozásában figyelhetünk meg: öt év alatt több mint 17 százalékos az eltérés, ugyanakkor a nem nyilvános könyvtárak alapterülete ez idő alatt lényegében nem változott.

Könyvtárosok létszáma

A könyvtári munkakörben dolgozók *teljes munkaidőre* átszámított átlagát tekintve azt látjuk, hogy öt év alatt – dacára minden megszorító intézkedésnek – országos viszonylatban lényegében nem változott a létszám, sőt mintegy 2 százalékos növekedést is tapasztalhatunk (*3. táblázat*). A városok vonatkozásában most is szinte egyenletes létszámnövekedést látunk, amelyet a községi könyvtárak adatai még

túl is szárnyalnak. A könyvtárosi létszámot tekintve a települési könyvtárak közül egyértelműen a főváros kerül ki vesztesen: öt év alatt negyedével csökkent az alkalmazotti létszám: 508 főről 384-re! Hasonló kettősséget figyelhetünk meg az egyéb kategóriában is: a nyilvános könyvtárak munkatársi gárdája összességében mintegy öt százalékkal erősödött, igaz, ez a növekedés 2001. és 2002. között ugrásszerű volt, amelyet azután fokozatos csökkenés követett. Ezzel szemben a nem nyilvános könyvtárakban – bár némi hullámzást követhettünk nyomon – a két végpontot tekintve több mint tíz százalékos létszámleépítés történt.

Számítógépes ellátottság

Jelentős eredményjavulást könyvelhetünk el a könyvtárak számítógépes és internetes ellátottsága tekintetében – bár ezekről a területekről csak az utóbbi három évben kaptunk statisztikai adatokat (4–5. táblázat). A könyvtárlátogatók által is használható számítógépek száma három év alatt országos viszonylatban 40 százalékkal nőtt. Figyelemre méltó, hogy a számítógépes ellátottság növekedése a községi könyvtárakban jelentősen meghaladta az országos átlagot: a vizsgált időszakban majdnem duplájára, 90 százalékkal nőtt a számítógépek száma. A települési könyvtárak közül a fővárosi közkönyvtárakban találtuk a legkevesbé dinamikus fejlődést (19 százalék), sőt az elmúlt két év adatainak összehasonlításakor mintegy 13 százalékos visszaesést tapasztaltunk.

Hasonló trendet, ugyanakkor még erőteljesebb arányokat figyelhetünk meg az internetes hozzáférések tekintetében: a növekedés ezen a téren majdnem 80 százalékos volt három év alatt. Különösen figyelemre méltó a települési könyvtárakban tapasztalható fejlődés (70 százalék), ezen belül a községi könyvtárak ellátottságának több mint kétszeres (132 százalék) emelkedése. A települési könyvtárak között most is a fővárosi könyvtárak maradnak le leginkább (23 százalék), sőt ha csak az utóbbi két év adatait hasonlítjuk össze, akkor ebből a szempontból is mintegy négyszázalékos a visszaesés.

KÖNYVTÁRHASZNÁLATI SZOKÁSOK

Regisztrált olvasók

A regisztrált olvasók száma a községi könyvtárak kivételével minden könyvtártípusban nőtt az elmúlt öt évben (6. táblázat). Az átlagtól magasabb volt a növekedés a budapesti közkönyvtárakban (mintegy negyedével), valamint az „egyéb nyilvános könyvtárakban” (30 százalék körül). A budapesti olvasói létszám növekedése azért is figyelemre méltó, mert éppen ezekben az intézményekben volt a legerősebb könyvtárosi létszámcsökkenés.

Az olvasói aktivitás csökkenése leginkább a 14 éven aluliak körében figyelhető meg. A megyei és városi könyvtárakban a gyerekolvasók száma gyakorlatilag stagnált, a községi könyvtárakban mintegy tíz százalékkal, a budapesti könyv-

tárakban pedig több mint öt százalékkal csökkent. Ez utóbbi esetben azonban nemcsak a gyerekek, hanem általában a beíratkozott olvasók számának csökkenéséről is szó van.

Könyvtárhasználat

A könyvtárhasználati alkalmak számát vizsgálva az előzőekkel megegyező képet kapunk, vagyis amelyik kategóriában nőtt a regisztrált olvasók száma, ott a könyvtárhasználatok száma is növekedett, ahol viszont a beíratkozottak száma csökkent (a községi könyvtárakban és általában a gyermekolvasók körében), ott a könyvtárhasználatok száma is kevesebb lett (*7. táblázat*). A gyermekolvasók körében a városokban található könyvtárak esetében a könyvtárhasználatok száma gyorsabb ütemben nőtt, mint a beíratkozási kedv – vagyis nőtt a könyvtárhasználat intenzitása –, a községi könyvtárakban és Budapesten viszont a kevesebb beíratkozott gyermekolvasó még kisebb intenzitással használja a könyvtárakat, mint korábban.

A fenti adatok alapján ismét felül kell vizsgálnunk korábbi feltevésünket, miszerint egyre kevesebb olvasó látogatja a könyvtárakat, de egyre intenzívebben. A kirajzolódó kép alapján sokkal inkább az tetszik valószínűnek, hogy a könyvtárhasználók köre bővül – valószínűleg a felsőoktatásban és az egyéb képzésben résztvevők körének gyarapodása következtében –, ugyanakkor a könyvtárhasználati alkalmak száma csökken, legalábbis stagnál.

Tovább árnyalja a képet, ha nem pusztán a könyvtárhasználatok, hanem a kölcsönzési alkalmak számának alakulását nézzük (*8. táblázat*). A vizsgált időszakban a települési könyvtárakban – kivéve Budapestet – minden kategóriában fokozatosan csökkent azon alkalmak száma, amelynek során a lakosság kölcsönzési célból kereste fel a könyvtárat. Különösen jelentős volt a csökkenés a községi könyvtárakban (mintegy 15 százalékos), és a gyermekolvasók körében, beleértve a fővárosi gyermekeket is. Ugyanakkor az egyéb könyvtárakban 2002-ben és 2003-ban jelentősen megugrott a kölcsönzési kedv, és annak ellenére, hogy az utóbbi két évben némi csökkenés tapasztalható, az öt évvel korábbi állapotokhoz képest még mindig majdnem 10 százalékos javulás mutatható ki.

Ugyanakkor, ha a kölcsönzött dokumentumok számát is megnézzük (*9. táblázat*), egyre csökkenő mutatókkal találjuk magunkat szemben, kivéve az egyéb nyilvános könyvtárakat, amelyekben lényegében stagnálást tapasztalhatunk. Vagyis a lakosság összességében valamivel gyakrabban jár könyvtárba, mint öt évvel ezelőtt, lényegében ugyanannyiszor keresi fel a könyvtárat kölcsönzési céllal, mint korábban, de egy alkalommal lényegesen kevesebb dokumentumot kölcsönöz. A kölcsönzési kedv csökkenése különösen a községi és a budapesti közkönyvtárakban jelentős, ezen belül is a gyermekolvasók körében aggasztó. A budapesti gyermekolvasók esetében csaknem negyven százalékos volt a visszaesés ebben a tekintetben! Mindenképpen vizsgálni kellene ennek a jelenségnek a hátterét – különösen azért, mert ez a csökkenés várhatóan a többi könyvtártípusban is megjelenik.

Lényegében igazolódik az a feltevésünk, mely szerint a kölcsönzési kedv csökkenésével párhuzamosan jelentősen növekedett a helyben használat intenzitása (*10. táblázat*). A budapesti közkönyvtárakban öt év alatt csaknem duplájára növekedett a helyben használt dokumentumok száma, és ebben az esetben a gyermekolvasók

körében is 40 százalékos emelkedést tapasztalunk. A vesztesek most is a községi könyvtárak, mind az össznépszerűség, mind pedig a gyermekek esetében tíz százalék körüli a veszteség, és ugyancsak csökkent a helyben használat intenzitása az egyéb, nem nyilvános könyvtárak körében is (öt százalék). Vagyis azokban a könyvtárakban, amelyek megfelelő kínálattal és differenciált szolgáltatásokkal rendelkeznek (például a FSZEK, a megyei könyvtárak, az egyetemi könyvtárak és a nagy szakkönyvtárak), fokozatosan növekszik a helyben használat, mind az össznépszerűség, mind pedig a gyermekek körében; azokban a könyvtárakban viszont, ahol mindez nem tapasztalható (a községi és a nem nyilvános könyvtárakban), egyre romlik ez a tendencia.

Könyvtárközi kölcsönzés

Töretlenül sikeres a könyvtárközi kölcsönzés (11–12. táblázat). A más könyvtártól kapott dokumentumok esetében a települési könyvtárak mindegyike legalább duplájára növelte a teljesítményét (a budapesti könyvtárak körében ez az eredmény 280 százalékos!), az egyéb könyvtárak körében azonban ezek a szolgáltatások kevésbé terjedtek el, egyedül az egyéb nyilvános könyvtárak mutatnak visszaesést, a nem nyilvános könyvtárak esetében pedig valamelyes javulást figyelhetünk meg. Természetesen változik a helyzet, ha a küldött dokumentumok számának alakulását vesszük szemügyre: összességében ebben az esetben kétszeres a növekedés, ezen belül a budapesti települési könyvtárak körében négyszeres! Csökkenést egyedül a nem nyilvános könyvtárak esetében figyelhetünk meg, ugyanakkor a községi könyvtárak is több mint tízszázalékos növekedést produkáltak!

ÖSSZEFOGLALÁS

A vizsgált adatok alapján megállapíthatjuk, hogy 2001. és 2005. között a könyvtárhasználati szokások tekintetében a legnagyobb változás, hogy a korszerű könyvtári ellátást nyújtó nagyobb intézményekben (egyetemi könyvtárak, országos szakkönyvtárak, megyei könyvtárak, FSZEK) nőtt a regisztrált olvasók, a könyvtárhasználatok, valamint a helyben használt dokumentumok száma, ugyanakkor stagnált vagy csökkent a kölcsönzési alkalmak és a kölcsönzött dokumentumok száma. Viszont a községi könyvtárakban, a nem nyilvános könyvtárakban, valamint a gyermekolvasók körében ezzel lényegében ellentétes tendenciákat figyelhetünk meg: a beiratkozott olvasók és a könyvtárhasználatok száma stagnált vagy valamelyest csökkent, az országos átlagnál jobban apadt a kölcsönzési alkalmak és a kölcsönzött dokumentumok száma. Vagyis az adatokból az olvasható ki, hogy a korszerűen felszerelt és működtetett intézmények egyre jobban vonzzák az olvasókat, egyre differenciáltabb szolgáltatásokat kínálnak, míg a községi könyvtárak és a nem nyilvános könyvtárak alig tudják megtartani korábbi olvasóikat.

* * *

Önálló könyvtárak száma

	Eredeti adatok					
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	282	281	284	303	318	112,77
Községi könyvtárak	2296	2566	2563	2522	2512	109,41
Budapesti könyvtárak	6	6	6	6	6	100,00
Települési könyvtárak összesen	2584	2853	2853	2831	2836	109,75
Egyéb nyilvános könyvtárak	125	149	161	162	162	129,60
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	309	483	601	591	563	182,20
Egyéb könyvtárak összesen	434	632	762	753	725	167,05
Mindösszesen	3024	3485	3615	3584	3561	117,76

	Korrigált adatok					
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	290	276	280	298	312	107,59
Községi könyvtárak	2296	2295	2254	2246	2252	98,08
Budapesti könyvtárak	6	6	6	6	5	83,33
Települési könyvtárak összesen	2592	2577	2540	2550	2569	99,11
Egyéb nyilvános könyvtárak	121	155	134	137	135	111,57
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	288	275	293	292	282	97,92
Egyéb könyvtárak összesen	409	430	427	429	417	101,96
Mindösszesen	3001	3007	2967	2979	2986	99,50

A könyvtárak alapterülete (m²)

	2001	2002	2003	2004	2005	2001-2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	218 292	221 375	223 448	226 978	230 663	105,67
Községi könyvtárak	147 938	149 419	149 034	148 920	147 398	99,63
Budapesti könyvtárak	42 456	42 537	41 920	41 530	41 716	98,26
Települési könyvtárak összesen	408 686	413 331	414 402	417 428	419 777	102,71
Egyéb nyilvános könyvtárak	181 276	202 001	198 588	205 586	212 598	117,28
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	62 762	58 447	63 091	63 613	63 703	101,50
Egyéb könyvtárak összesen	244 038	260 448	261 679	269 199	276 301	113,22
Mindösszesen	652 724	673 779	676 081	686 627	696 078	106,64

Könyvtári munkakörben dolgozók száma (TMI)

	2001	2002	2003	2004	2005	2001–2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	2367,45	2510,30	2507,95	2537,77	2536,35	107,13
Községi könyvtárak	857,62	866,19	875,88	888,64	929,15	108,34
Budapesti könyvtárak	508,00	472,30	421,22	398,50	383,50	75,49
Települési könyvtárak összesen	3733,07	3848,79	3805,05	3824,91	3849,00	103,11
Egyéb nyilvános könyvtárak	2052,98	2253,09	2200,39	2157,22	2160,29	105,23
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	630,49	541,65	632,85	590,11	564,16	89,48
Egyéb könyvtárak összesen	2683,47	2794,74	2833,24	2747,33	2724,45	101,53
Mindösszesen	6416,54	6643,53	6638,29	6572,24	6573,45	102,45

A használók számára fenntartott számítógépek száma

	2003	2004	2005	2003–2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	2058	2 486	2 665	129,49
Községi könyvtárak	1850	3 016	3 503	189,35
Budapesti könyvtárak	387	525	459	118,60
Települési könyvtárak összesen	4297	6 027	6 627	154,22
Egyéb nyilvános könyvtárak	2138	2 297	2 655	124,18
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	1494	1 718	1 840	123,16
Egyéb könyvtárak összesen	3632	4 015	4 495	123,76
Mindösszesen	7929	10 042	11 122	140,27

A használók számára fenntartott internet-hozzáférések száma

	2003	2004	2005	2003–2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	1663	2124	2308	138,79
Községi könyvtárak	1236	2178	2873	232,44
Budapesti könyvtárak	304	390	374	123,03
Települési könyvtárak összesen	3205	4692	5555	173,32
Egyéb nyilvános könyvtárak	1723	1983	2567	148,98
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	1313	1582	1689	128,64
Egyéb könyvtárak összesen	3036	3565	4256	140,18
Mindösszesen	4518	6675	8122	179,77

Regisztrált olvasók száma

	Összesen					
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	786 012	819 916	837 133	826 030	828 710	105,43
Községi könyvtárak	410 128	410 318	431 906	406 313	382 096	93,17
Budapesti könyvtárak	189 545	192 688	213 737	215 903	238 253	125,70
Települési könyvtárak összesen	1 385 685	1 422 922	1 482 776	1 448 246	1 449 059	104,57
Egyéb nyilvános könyvtárak	420 898	438 504	424 660	463 845	542 310	128,85
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	148 781	146 129	178 338	158 254	149 491	100,48
Egyéb könyvtárak összesen	569 679	584 633	602 998	622 099	691 801	121,44
Mindösszesen	1 955 364	2 007 555	2 085 774	2 070 345	2 140 860	109,49

Az összes regisztrált olvasóból
a 14 éven aluliak száma

	2001	2002	2003	2004	2005	2001-2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	239 760	252 132	247 785	245 724	244 512	101,98
Községi könyvtárak	201 358	202 674	216 100	196 937	181 874	90,32
Budapesti könyvtárak	45 773	43 056	44 489	41 900	43 116	94,20
Települési könyvtárak összesen	486 891	497 862	508 374	484 561	469 502	96,43

Könyvtárhasználatok száma

	Összesen					
	2001	2002	2003	2004	2005	2001-2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	10 916 120	11 595 023	11 815 917	11 518 736	11 363 210	104,10
Községi könyvtárak	4 196 607	4 271 122	4 263 583	3 992 734	3 970 614	94,61
Budapesti könyvtárak	2 847 545	3 433 156	3 234 602	3 165 954	3 047 627	107,03
Települési könyvtárak összesen	17 960 272	19 299 301	19 314 102	18 677 424	18 381 451	102,35
Egyéb nyilvános könyvtárak	7 082 517	10 434 113	6 556 642	6 745 215	7 302 484	103,11
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	1 600 265	1 489 812	2 006 741	1 796 351	1 657 996	103,61
Egyéb könyvtárak összesen	8 682 782	11 923 925	8 563 383	8 541 566	8 960 480	103,20
Mindösszesen	26 643 054	31 223 226	27 877 485	27 218 990	27 341 931	102,62

**Az összes könyvtárhasználatból
a 14 éven aluliak száma**

	2001	2002	2003	2004	2005	2001–2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	3 080 600	3 308 033	3 226 923	3 132 148	3 213 716	104,32
Községi könyvtárak	2 515 012	2 635 332	2 638 888	2 450 886	2 447 632	97,32
Budapesti könyvtárak	607 547	620 861	526 905	497 243	531 143	87,42
Települési könyvtárak összesen	6 203 159	6 564 226	6 392 716	6 080 277	6 192 491	99,83

8. táblázat

Kölcsönzési alkalmak száma

	Összesen					2001–2005 (%)
	2001	2002	2003	2004	2005	
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	5 919 499	5 966 443	5 737 506	5 862 255	5 776 664	97,59
Községi könyvtárak	2 924 615	2 952 712	2 901 530	2 650 385	2 512 235	85,90
Budapesti könyvtárak	1 680 552	1 737 624	1 744 788	1 777 794	1 749 799	104,12
Települési könyvtárak összesen	10 524 666	10 656 779	10 383 824	10 290 434	10 038 698	95,38
Egyéb nyilvános könyvtárak	2 297 904	2 662 614	2 816 854	2 363 046	2 531 965	110,19
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	649 521	699 785	868 274	769 727	700 833	107,90
Egyéb könyvtárak összesen	2 947 425	3 362 399	3 685 128	3 132 773	3 232 798	109,68
Mindösszesen	13 472 091	14 019 178	14 068 952	13 423 207	13 271 496	98,51

**Az összes kölcsönzési alkalmakból
a 14 éven aluliak száma**

	2001	2002	2003	2004	2005	2001–2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	1 697 221	1 721 900	1 635 103	1 619 300	1 615 091	95,16
Községi könyvtárak	1 751 071	1 765 753	1 730 554	1 571 837	1 501 547	85,75
Budapesti könyvtárak	351 636	322 417	316 908	305 589	295 174	83,94
Települési könyvtárak összesen	3 799 928	3 810 070	3 682 565	3 496 726	3 411 812	89,79

Kölcsönzött dokumentumok száma

	Összesen					2001-2005 (%)
	2001	2002	2003	2004	2005	
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	19 190 117	19 185 970	18 966 080	19 003 258	18 956 943	98,78
Községi könyvtárak	8 724 374	8 544 435	8 155 850	7 303 542	6 740 204	77,26
Budapesti könyvtárak	6 420 331	6 597 066	6 357 400	5 707 459	4 962 610	77,30
Települési könyvtárak összesen	34 334 822	34 327 471	33 479 330	32 014 259	30 659 757	89,30
Egyéb nyilvános könyvtárak	5 213 700	6 182 743	5 306 919	5 115 039	5 331 872	102,27
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	2 035 708	2 032 968	2 173 564	1 657 161	1 663 334	81,71
Egyéb könyvtárak összesen	7 249 408	8 215 711	7 480 483	6 772 200	6 995 206	96,49
Mindösszesen	41 584 230	42 543 182	40 959 813	38 786 459	37 654 963	90,55

Az összesenből 14 éven aluliak száma

	2001	2002	2003	2004	2005	2001-2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	4 579 181	4 763 796	4 538 088	4 378 592	4 374 974	95,54
Községi könyvtárak	4 189 160	4 412 798	4 128 602	3 658 057	3 384 390	80,79
Budapesti könyvtárak	1 190 634	1 145 383	1 040 980	898 086	732 786	61,55
Települési könyvtárak összesen	10 204 740	10 321 977	9 707 670	8 934 735	8 492 150	83,22

Helyben használt dokumentumok száma

	Összesen					2001-2005 (%)
	2001	2002	2003	2004	2005	
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	11 720 544	10 295 181	11 374 068	12 082 099	12 099 088	103,23
Községi könyvtárak	1 856 570	1 962 276	2 042 082	1 836 585	1 703 413	91,75
Budapesti könyvtárak	1 376 190	2 984 008	3 069 581	2 582 027	2 653 721	192,83
Települési könyvtárak összesen	14 953 304	15 241 465	16 485 731	16 500 711	16 456 222	110,05
Egyéb nyilvános könyvtárak	9 223 215	10 240 419	9 513 159	9 596 149	9 694 872	105,11
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	2 549 130	2 282 852	2 870 734	2 659 325	2 421 419	94,99
Egyéb könyvtárak összesen	11 772 345	12 523 271	12 383 893	12 255 474	12 116 291	102,92
Mindösszesen	26 725 649	27 764 736	28 869 624	28 756 185	28 572 513	106,91

Az összesenből 14 éven aluliak száma

	2001	2002	2003	2004	2005	2001–2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	1 873 320	2 252 339	2 138 534	2 400 359	2 430 627	129,75
Községi könyvtárak	1 189 160	1 214 936	1 286 994	1 140 647	1 078 357	90,68
Budapesti könyvtárak	330 794	482 219	502 536	465 843	464 309	140,36
Települési könyvtárak összesen	3 393 274	3 949 494	3 928 064	4 006 849	3 973 293	117,09

11. táblázat

Kapott könyvtárközi dokumentumok száma

	2001	2002	2003	2004	2005	2001–2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	22 286	27 084	34 742	44 370	49 070	220,18
Községi könyvtárak	10 830	12 423	16 238	19 161	22 282	205,74
Budapesti könyvtárak	218	296	698	752	608	278,90
Települési könyvtárak összesen	33 334	39 803	51 678	64 283	71 960	215,88
Egyéb nyilvános könyvtárak	22 159	24 142	19 717	21 534	18 781	84,76
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	5 140	3 847	5 728	5 497	5 876	114,32
Egyéb könyvtárak összesen	27 299	27 989	25 445	27 031	24 657	90,32
Mindösszesen	60 633	67 792	77 123	91 314	96 617	159,35

12. táblázat

Adott könyvtárközi dokumentumok száma

	2001	2002	2003	2004	2005	2001–2005 (%)
Megyei, városi és városrészi könyvtárak	18 641	22 916	27 467	36 143	40 496	217,24
Községi könyvtárak	844	681	811	759	941	111,49
Budapesti könyvtárak	828	2 572	3 792	3 212	3 418	412,80
Települési könyvtárak összesen	20 313	26 169	32 070	40 114	44 855	220,82
Egyéb nyilvános könyvtárak	26 654	38 005	51 177	56 100	58 834	220,73
Egyéb nem nyilvános könyvtárak	4 487	4 681	4 545	3 947	3 944	87,90
Egyéb könyvtárak összesen	31 141	42 686	55 722	60 047	62 778	201,59
Mindösszesen	51 454	68 855	87 792	100 161	107 633	209,18